

14. Jan. 1843

FACTS

Date:

14. Jan. 1843

Page number:

Dagbog A, side 115-118

TRANSCRIPTION

14 Jan

"De bestrede hans Uvirksomheds-Philosophi – og de følte, at det var fordi han ikke var lykkelig, at han var viis".¹ – Bulwer – Hvad Bulwer her siger om Maltravers passer ikke paa mig, men disse Ord opvakte dog den Tanke hos mig: at det er fordi jeg ikke er lykkelig, at jeg ikke er flittig eller oplagt til at frembringe Noget, Godt eller Slet. Ulykkelig er jeg ikke, det kan jeg jo ikke være, men jeg er ikke lykkelig som i de svundne Aar. Jeg maler ikke, har ikke malet i næsten en Maaned, noget som er værdt at tale om. Jeg er dog sjældnen ledig; jeg læser og tegner paa Træ; men uden synderlig Liv – ja, det morer mig nu at sætte mig ind i Engelsk, saa det er vel det bedste jeg i denne Tid gjør: at hakke mig igjennem en Bog, Bulwers Alice. Det er dog noget Lidt. Jeg skulde i Aften i et stort Selskab, hvortil jeg havde glædet mig meget. Jeg havde nemlig ordnet en •116• Art Trophæ af Vaaben om et Billede af Herlufsholm, stillet op i Anledning af den festlige Sammenkomst af en Deel Ældre og Yngre fra Herlufsholm demitterede paa Herluf Trolles Fødselsdag, som netop er i Aften. Hertil var jeg indbudet og blev glad derved. Det var dog et kjønt Baand som endnu var stærkt nok til at holde Mænd sammen, der alt længe havde vandret ad forskellige Veie – der maatte vel dog være noget at lægge Mærke til for den, som gerne vil styrte sig i Verdenstummelen for der at hente Erfaringer – der maatte være værd at være! – men, jeg kunde kun være der med Skam og blev hellere hjemme; jeg havde altfor lidt, altfor simple Sager, altfor lav Plads og altfor lidt Erfaring i Sligt, det blev daarligt, som det meste jeg tager fat paa, halvt! – Elskværdige Mennesker kjender jeg, gode Bøger kan jeg læse, gode Kunstværker kan jeg nyde, faae Fornødenheder har jeg, ja, selv bedre Fred med mig selv – men glad kan jeg ikke være. Man maa have Noget, som levende interesser[er], det har jeg ikke. Mit Maleri kan ikke, jeg staaer paa samme Punct, som for flere Aar siden. Gurlitt² havde Ret, naar han troede at Kjærlighed vilde give mine Stykker en nye Glands og Friskhed. Hvorfor kom Du ikke, •117• Louise Neergaard! Mit Hjerte slog uroligt alt ved Tanken om Gjensynet. Jeg maatte alt gjøre mig Umage for at see ligegyldig ud, naar Dit Navn blev nævnet. See, jeg søger – hvad jeg har kan ikke tilfredsstille mig, jeg kan ikke opgive Haabet om Kjærligheds Lykke, jeg søger Glæden, som flyer mig, hvergang den har undt mig et kort Øieblik – Glæden søger jeg, i Dit Blik, Din venlige Tale, i Dit rige Hjerte. – – Atter faaer jeg Lyst til at skrive til Din Fader, og bede ham give sit Minde til vor Forening. Jeg frygter næsten mindre for at bede ham end for at skrive til Dig selv. Hvordan skal [jeg] fremstille mig for Dig? Du kjender vist mange af min[e] Svagheder og skulde kjende flere om jeg skrev – nei, nei, jeg har ikke Mod. Alting bliver mig ligegyldigt, jeg selv dorsk og lad, hvad skal bringe nyt Liv i mig. – –

Paa Mandag skal jeg atter begynde paa mit store Maleri,³ det er rigtig

muntre Udsigter! – Jeg eier ikke 15 Rdl og gider ikke bestilt Noget – en anden Gang kan jeg maaskee eie 1000, eller dog 100, og ikke lade være at arbeide. Jeg ønsker Penge sommetider, men jeg troer, det er bedre ingen at have. – Jeg gaaer i Rette med mig selv, luger Ukrudtet op og tager Hveden med – gid jeg kunde være letsindig og udsvævende, saa var der dog maaskee imellem noget Godt ved mig, men dertil er jeg for feig. – Saa tit hører •118• jeg man siger: at en Elsker elsker kun sig selv og ikke sin Brud. Skulde det ikke være saa med mig, at jeg for min egen Skyld søger en Brud? Mon Nogen gjør det af anden Bevæggrund – jeg troer ikke; men man kan trænge til et Væsen for hvem vi kan være Alt, som hun vil være Alt for os. Hendes Glæde skulde være min, glad vilde jeg opfylde hendes Ønsker – naar jeg nogensinde har været istand til at glæde eller tjene En jeg holdt af, var det mig da ikke snarere som jeg modtog end som jeg gav? hvormeget mere, naar denne Ene er min Brud ? Herre Gud! eet Skridt, modigt men sindigt, kunde gjøre mig lykkelig som Faa, men jeg har ikke Mod til at gjøre det, og maa derfor synke hen i Jammerlighed og Mismod. Munken kunde i sit Kloster leve for sin Gud og sin Sjæls Salighed – et Løfte, tungt, men kun eengang offret, fjernede ham fra Verden og dens Fristelser – en Salighed at kunne glemme dem – men jeg staaer midt i Verdens Larm, tusinde Ønsker og Fristelser omspænde mig, jeg skal bekæmpe dem uden anden Støtte end den, der endnu ikke er Støtte nok for mig: Religionen. Den Lykke som den Ringeste, ja tit Uværdigste kan nyde nægter min Feighed mig –. Skovgaard!⁴ Du sagde før: det var som om jeg søgte Noget! ja, det gjør jeg, skulde du ikke ane, hvad jeg søger? – gjør Du det, da er Du vel den Eneste. – Louise Marie! – –

¹ Citat fra Edward Bulwer Lyttons Alice or The Mysteries fra 1838, udgivet på dansk 1839.

² Maleren Louis Gurlitt (1812-1897).

³ En dansk kyst, Statens Museum for Kunst, KMS412 (Karl Madsen: Johan Thomas Lundbye 1818-1848, København 1949, nr. 134).

⁴ Malerkammeraten P.C. Skovgaard (1817-1875).

115.
 Alas ligger maaskee Forfølgelighed til Grund, dog ikke
 den sædvanlige Kunstnerforfølgelighed, men j. er
 for stolt til at være til ingen Nytte og der er meget
 Krasheude i at leve af. Hvad Naade og Forfølgeligh-
 hed anvender paa Kunstgaver, der ikke engang ene gode
 nok til at Lglimme. Dette er vel det Sænde, men her
 vil j. til dels Løkke Piek i for Landhøden og tro: at
 j. føler et Kunstnerliv.

14/Jan
 "De bestroede hans Virksomheds = Philosophi —
 og de fælte, det var fordi han ikke var lykkelig,
 at han var vis." — Bulwer — Hvad Bulwer
 her siger om Maltravers passer ikke paa mig, men
 disse Ord opvakte dog den Tanke hos mig: det
 er fordi j. ikke er lykkelig at j. ikke er flittig eller op-
 lagt til at frembringe Noget, fast eller Slet. Måske
 is j. ikke, det kan j. jo ikke være, men j. er ikke
 lykkelig som i de svundne Aar. J. maler ikke, har
 ikke malet i næsten en Maaned, noget som er
 værdt at tale om. J. er dog dybtst i Længsel; j. lever
 og tegner paa Træ, men uden synderlig Liv — ja,
 det mener mig nu at sætte mig ind i Engelsk, saa
 det er vel det bedste j. i denne Tid gjør: at hække mig
 igjennem en Bog, Bulwers Alice. Det er dog meget
 Lekt. J. skulde i Aften i et stort Selskab, hvortil j.
 havde glædet mig meget. J. havde nemlig end net en

116. Det Trophæ af Vaaben om et Billed af Henrik's
halv, stillet op i Anledning af den festlige Sam-
menkomst af en Del Billed- og Gjenstande fra Henrik's
halv demitterede paa Henrik's Tralle, Fædels-
dag, som næst er i Aften. Klertil var jeg ind-
ben og blev glad derved. Det var dog et kjært Baand
som end vi var stærkt nok til at holde Maand sam-
men, der alt længe havde vundet ad forskjellig
Nær - der maatte vel dog være noget at lægge Mar-
ke til for den, som gerne vil stige sig i Verdens
tunneler for der at hente Erfaringer - der maatte
være værd at være! - men, jeg kunde kun være
der med Skam og blev hellere hjemme; jeg havde
altfor lidt, altfor simple Løse, altfor lav Plads
og altfor lidt Erfaring i Ligt, det blev særlygt,
som det næst jeg tog fat paa, halvt! -
Elskønde og Mennesker kjender jeg, gode Bøjer kan
jeg lase, gode Kunstværker kan jeg nyde, færd
Fornædenheder kan jeg, ja, selv bedre Fred med
mig selv - men glad kan jeg ikke være. Man maa
have Noget, som levendes interesser, det har jeg ikke.
Mit Maleri kan ikke, jeg staaer paa samme Punkt,
som for flere Aar siden. Guldtt havde det, naar han
traede at Kjærlighed vilde give mine Stykker en ny
Glands og Friskhed. plaafer ham den ikke,

Lovise Meergaard! Mit Hjerte slog uraldigt alt ved Taa 147
hen om Gjensynet. J. maatte end gjøre mig Mæge
for at see liggyldig ind, naar Dit Navn blev nævnt.
Jee, J. siger - hvad J. har kan ikke tilfreds stille mig,
J. kan ikke opgive bladet om Hjelpligheds Lykke,
J. søger Gleden, som følger mig, Naergang den
har indt mig et kort Dreiblok - Gleden søger J.,
i Dit Blik, Din ærlige Tale, i Dit nye Hjerte.
— Atter faar J. Lyd at skrive til Din Fader.
og hils ham give sit Minde til vor Forening. J. frj
ter, naesten mindes for at bede ham end at skrive til
Dig selv. Hvordan skal fremstille mig for Dig? Din
Hjender erist mange af min Svagheder og skulde J.
de flere om J. skrev - nei, nei, J. har ikke Mod.
Alting bliver mig liggyldigt, J. selv dansk og laad, hvad
skal bringe nyt Liv i mig. —
Paa Mandag skal J. atter begynde paa mit store
Maleri, det er rigtig minste Mdsigter! — J. er
ikke 15 Pfd og gider ikke bestilt Noget — en anden
Gang kan J. maaskee ere 1000, eller dog 100, og ikke
lade seere at arbejde. J. ønsker Penge sammtides,
men J. troos, det er bedre ingen at have — J. gaar
i Bette med mig selv, ligger Alkandtet op og tager
pluenden med — gid J. kunde vere letvindig og ind
sævende, saa var det dog maaskee imellem noget J.
med mig, men Fortid er J. for feig. — Saa det bliver

118. Jø man siger: at en Elsker elsker kun sig selv og ikke
sin Brud. Skulde det ikke være saa med mig, at jeg for
min egen Skyld søger en Brud? Men Nogen gjør det
af anden Beveggelse - jeg tror ikke; men man kan træn-
ge til et Væsen for hvem vi kan være Alts, som kun vil
være Alts for os. Hendes Glæde skulde være min, glad
ville jeg opfylde hendes Ønsker - naar jeg nogenstunde har
været i stand til at glæde den tjener. En jeg kaldt af, var
det mig da ikke, snarere som jeg maatte end som
jeg gav. Naar jeg mere, naar den ene. End er min
Brud? Herre Gud! eet Skridt, maadigt men sindigt,
kunde gjøre mig lykkelig som Faa, men jeg har ikke
Med til at gjøre det, og man tørst ønske her i
Jammenlighed og Mismod. Men den kunde i sit Klæ-
der leve for sin Gud og sin Sjæls Salighed - et kædet,
tvingt, men kun engang affret, fjernede ham fra
Verden og dens Tristelser - en Salighed at kunne
glemme dem - men jeg staaer midt i Verdens Larm,
tusinde Ønsker og Tristelser omspænder mig, jeg skal
bekæmpe dem uden anden Støtte end den, der endnu
ikke er Støtte nok for mig: Religionen. Den lykkes
som den flingeste, ja det Mædigste kan nyde mag-
ten min Feighed mig - . Hovgaard! Du sagde for:
Det var som om jeg søgte Nøgt! ja, det gjør jeg, skulde
Du ikke aue, hvad jeg søger? - gjør Du det, så er Du vel
den Eneste. — Louise Marie! —